

Kina: Den indadvendte stormagt

Kina fremstilles i stigende grad som en selvsikker og aggressiv stormagt.

Ved brug af en neoklassisk realistisk analyseramme vises det, hvordan kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik de seneste år snarere afspejler en usikker kinesisk ledelse optaget af indenrigspolitiske udfordringer.

CAMILLA T.N. SØRENSEN

er adjunkt ved Institut for Statskundskab,
Københavns Universitet.

Det internationale samfund har de seneste år for alvor fået øjnene op for Kinas stigende internationale økonomiske, politiske og sikkerhedspolitiske betydning og indflydelse. I Beijing modtages denne stigende internationale opmærksomhed og anerkendelse af Kinas stormagtsstatus imidlertid med blandede følelser, særligt da større internationale forventninger og krav til Kinas internationale ageren også følger med. Dette er svært at håndtere for en kinesisk ledelse, som samtidig konfronteres med store indenrigspolitiske udfordringer og forventninger.

Med fokus på Kinas udenrigs- og sikkerhedspolitiske ageren fremhæver flere vestlige forskere et mere selvsikkert og aggressivt Kina, der i stigende grad kaster hæmningerne over bord, kræver respekt og indflydelse og presser på for egne krav og interesser (se fx Mearsheimer, 2010). Der henvises særligt til Kinas ageren i forhold til de mindre asiatiske stater og de udestående territoriale stridigheder i Det Sydkinesiske Hav og Det Østkinesiske Hav. Ligeledes medvirker den fortsatte gennemgående modernisering og transformation af det kinesiske militær til den voksende internationale usikkerhed omkring kinesiske intentioner og til frygten for et stærkere Kina (jf. Holslag, 2011). Den generelle forventning er, at jo stærkere Kina bliver, jo mere udtalt bliver den selvhævdende kinesiske udenrigs- og sikkerhedspolitiske adfærd karakteriseret ved stigende kinesiske ambitioner og mindre kinesisk ydmyghed, lydørhed og villighed til at indgå kompromis. Analyseres der grundigere på udviklingen i kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik de seneste år tegner der sig imidlertid et mere komplekst billede og et mindre forudsigeligt fremtidsscenario.

Vigtigst er den øgede betydning af kinesisk indenrigspolitik for udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Hensynet til at sikre Kommunistpartiets indenrigspolitiske legitimitet og magtmonopol er det primære i kinesisk politik, hvad enten det er indenrigspolitik eller udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Et generelt træk ved den kinesiske debat vedrørende Kinas opstigen er, at der er en høj grad af sammentænkning af kinesisk indenrigspolitik og udenrigs- og sikkerhedspolitikken (se fx Wang, 2011). For vestlige forskere er det også nødvendigt i højere grad at rette blikket mod udviklinger i kinesisk indenrigspolitik, hvis en bedre forståelse og forklaring af udviklingen i Kinas udenrigs- og sikkerhedspolitik skal sikres. Det overordnede formål med denne artikel er at vise dette samt præsentere en anvendelig analyseramme hertil. Artiklen er struktureret på følgende vis. Først præsenteres med udgangspunkt i en kort diskussion af neorealismens mangler en neoklassisk realistisk analyseramme. Denne anvendes dernæst til at analysere udviklingen i kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik de seneste år. Analysens første del fokuserer på udviklinger i de systemiske betingelser herfor, mens anden del fokuserer på ændrede indenrigspolitiske betingelser. På baggrund af analysen skitseres afslutningsvis en række perspektiver for den videre udvikling i kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Neoklassisk realisme: fra neorealisme til udenrigspolitikanalyse

En forklaring på den manglende inddragelse af indenrigspolitiske faktorer i vestlige analyser af Kinas stigende betydning og indflydelse i det internationale system er, at disse analyser oftest

gør brug af en neorealitisk analyseramme (Sørensen, 2008: 54-95). Kina er en opstigende stormagt i et anarkisk internationalt system, hvor en stigning i en stats relative magtkapabiliteter efterfølges af stigende ambitioner hos denne stat, hvis man er offensiv neorealist som John Mearsheimer (2001), eller intensiverede sikkerhedsdilemmaer, hvis man er defensiv neorealist som Kenneth Waltz (1979). Begge disse neorealitisk varianter er baseret på antagelsen om, at stater, fokuseret på egen overlevelse, tenderer mod at balancere den stærkeste stat og udviklinger i relative magtkapabiliteter, og præsenterer derfor begge pessimistiske udsigter i forhold til at undgå, at Kinas opstigen leder til ustabilitet og konflikt i det internationale system. Neorealismen tildeler imidlertid systemiske faktorer – anarkiet og den gældende polaritet – primær forklaringskraft og levner ikke meget plads til indenrigspolitiske faktorer (Wivel, 2002: 432). I det anarkiske internationale system er stater »like units« (Waltz, 1979: 95-97).

Neorealismen er til stadighed udsat for kritik, særligt for at være ahistorisk, forsimplende og uanvendelig i forhold til at analysere stateres udenrigs- og sikkerhedspolitik og komme med policy anbefalinger (se fx Booth, 2009). Kritikken kommer også fra egne rækker, og de seneste år har set intensiverede forsøg på at udvikle neorealismen (se fx Lobell, Ripsman & Taliaferro, 2009). Disse forsøg samles ofte under betegnelsen »neoklassisk realisme«, hvor »the black box« åbnes, og fokus på systemiske faktorer kombineres med inddragelse af indenrigspolitiske faktorer med det primære formål at forklare og forstå stateres udenrigs- og sikkerhedspolitik (Wivel, 2005: 360).

Neoklassiske realister deler det overordnede argument, at systemiske faktorer er de primære for udviklingen i det internationale system over tid, men at deres effekt på stateres udenrigs- og sikkerhedspolitik varierer. Staten er den mellemliggende variabel mellem systemiske faktorer og den førte udenrigs- og sikkerhedspolitik – effekten af systemiske faktorer skal således filtreres gennem staten for at nå udenrigs- og sikkerhedspolitikken (Taliaferro, 2006: 482). Der er hos neoklassiske realister mange bud på, hvilke indenrigspolitiske faktorer der er vigtigst. Et gennemgående fokus, som også kan føres tilbage til klassiske realister som Morgenthau, er på forholdet mellem statsledere og befolkning, hvor argumentet er, at statsledere vil være optaget af at sikre opbakning i befolkningen for at kunne mobilisere denne, sikre egne magtpositioner og evner til at regere. Dette indfanges i det analytiske begreb »regimelegitimitet«, hvor fokus er på at analysere, hvad der giver lederne af den pågældende stat legitimitet i egen befolkning.

Neoklassisk realisme har stort potentiale, både i forhold til at udvikle det realistiske forskningsprogram i International Politik-

disciplinen og i forhold til at forbedre den realistiske analyse af Kinas opstigen. For at forstå og forklare udviklingen i kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik de seneste år er det ifølge en neoklassisk realistisk analyseramme således nødvendigt først at analysere udviklinger i de systemiske faktorer. Her er polariteten det afgørende. Forskellige polariteter medfører forskellige dynamikker i det internationale system, og det gør derfor en forskel, at Kinas opstigen foregår i et unipolært system – med én supermagt, USA – i modsætning til et bipolar eller multipolært system. Unipolariteten opstiller visse begrænsninger for en opstigende stormagt som Kina, men giver også visse fordele. Dynamikkerne under unipolaritet medfører, at konkurrencen, mistilliden og risikoen for overreaktion og misforståelse af intentioner samt incitamenterne til traditionel systemisk balancering mindskes mellem stormagterne. Der er ingen tvivl om, hvilken stat der er den stærkeste i systemet, og der er for stor risiko – og for lille gevinst – ved at balancere unipolen, hvorfor de øvrige stormagter tilpasser sig på forskellig vis.¹ Det manglende incitament til balancering af unipolen skyldes også, at unipolen tager det primære slæb i forhold til at sikre stabiliteten i systemet, mens de øvrige stormagter delvist kan free-ride. Spørgsmålet er imidlertid om unipolariteten i disse år er ved at blive svækket og andre dynamikker vinder frem i det internationale system.

Efter analysen af systemiske faktorer og udviklinger i disse tager den neoklassiske realistiske analyseramme fat på indenrigspolitiske faktorer med fokus på forholdet mellem statsledere og befolkning og dermed analysen af udviklingen i »regimelegitimitet«. Vigtige spørgsmål er derfor, hvad der giver kinesiske ledere legitimitet i den kinesiske befolkning og videre i hvilken grad og retning hensyn til indenrigspolitiske forventninger påvirker kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Unipolaritet, men svækket

– Beijing kan ikke længere »ligge lavt«

Hvilket handlerum har de ovenfor beskrevet unipolære dynamikker resulteret i for kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik og ses der nogle nyere udviklinger her? Det unipolære internationale system har generelt været til stor fordel for Kinas opstigen, hvilket de kinesiske ledere også gradvist har erkendt (jf. Goldstein, 2005: 24-26). Først og fremmest har unipolariteten betydet, at kinesiske ledere har kunnet rette fokus og ressourcer mod den indenrigspolitiske udvikling som det vigtigste og dernæst på at styrke Kinas rolle og indflydelse i regionen, hvor de regionale stater med unipolen USA sikkert i baghånden også har kunnet fokusere på den økonomiske dimension – og de økonomiske fordele – af Kinas opstigen. Dette er indkapslet i den kinesiske såkaldte »ligge lavt«-strategi – Kinas udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi siden midten af 1990'erne. Strategien foreskriver, at kinesiske ledere skal prioritere opbygningen og fastholdelsen

NOTE 1 Kenneth Waltz (1979) beskæftiger sig med bipolar og multipolære internationale systemer, idet forventningen hos Waltz er, at et unipolært internationalt system ikke vil holde længe, da unipolen hurtigt vil blive balanceret. Andre neorealister har imidlertid taget den udfordring op, som den manglende balancering af USA efter den Kolde Krig har resulteret i for neorealismen, og flere neorealitisk bud på de væsentligste dynamikker under unipolaritet er blevet præsenteret – se fx Wohlforth (2002), Hansen, Toft & Wivel (2009), Hansen (2011).

af stabile relationer til regionale stater og vigtige handelspartnere og derudover ellers holde lav profil internationalt og undgå at blive blandet ind i andre staters konflikter og generelt undgå at bruge for mange ressourcer på udviklinger og begivenheder i det internationale system, som ikke berører Kinas nationale kerneinteresser. Denne strategi har fungeret særdeles godt for Beijing, men er de seneste år begyndt at vise sine begrænsninger. Strategien er nemlig designet til et unipolært system, hvor Kina får lov til at free-ride og ikke har stærke interesser uden for egen region. Disse betingelser holder ikke længere. Dette er særligt en konsekvens af USA's relative svækkelse – svækkelse af unipolariteten og de dynamikker, der følger med. Kina kan således ikke længere free-ride og »ligge lavt« (jf. Wang, 2011).

Adskillige neorealister analyser af unipolaritet fremhæver også, at dynamikker under unipolaritet afhænger af unipolens strategi og adfærd (se fx Hansen, 2011). Her kan der også argumenteres for en ændring de seneste år, hvor USA, fokuseret på at fastholde egen magtposition, har øget fokus på Asien og Kinas opstigen og styrket de amerikanske militære aktiviteter og alliancer i regionen, særligt alliancen med Japan (se fx Sørensen, 2010). Stormagtskonkurrencen mellem USA og Kina er således stigende ligesom tendenserne til regional balancering.

Disse udviklinger, filtreret gennem kinesisk indenrigspolitik karakteriseret ved stigende nationalistiske ambitioner samt forventninger om fortsat stigende økonomisk velstand, stiller Beijing over for nye og komplekse dilemmaer og udfordringer i udenrigs- og sikkerhedspolitikken.

Folket frygter partiet, men ikke nær så meget, som partiet frygter folket²

Det ideologiske legitimitetsgrundlag for Kommunistpartiet er mere eller mindre udhulet, og i stedet er udviklet en form for output- eller »performance«-legitimitet. Det, partiet skal levere, er fortsat stabilitet, økonomisk vækst og fremgang for alle kinesere og for Kina som stormagt i det internationale system (jf. Wang, 2005). Dette er, hvad partiet har afgivet løfter om i den form for kontrakt, der er indgået med den kinesiske befolkning. Det er dog ikke så »enkelt« som blot at sikre fortsatte høje økonomiske vækstrater, men også et spørgsmål om at tackle de mange socioøkonomiske udfordringer og problemer, som er fulgt i kølvandet på de seneste tre årtiers ensidige fokus på økonomisk vækst. Dette gælder især den stigende økonomiske ulighed mellem land og by og mellem de forskellige provinser, den stigende korrupsion på alle niveauer i det enorme og komplekse kinesiske politiske og bureaukratiske system og de store miljøproblemer, som Kina står med. Hensyn til indenrigspolitiske udfordringer og forventninger er de seneste år øget i den kinesiske ledelse, og det forstærker presset på »ligge lavt« strategien. Dette hænger for

det første sammen med, at den relative svækkelse af USA de seneste år kun har styrket nationalistiske ambitioner i den kinesiske befolkning om, at Kina nu – efter 100 års ydmygelser – indtager, hvad der ses som Kinas retmæssige stormagtsposition og kræver den indflydelse og respekt, som følger med. Derfor er der også indenrigspolitisk større forventninger om, at det nu er slut med at »ligge lavt«. For det andet er fortsat høj økonomisk vækst i Kina i stigende grad afhængig af import af energi- og naturressourcer. Hensyn til indenrigspolitiske forventninger om fortsat stigende økonomisk velstand presser derfor også i retning af, at Beijing udvikler stærke interesser i udviklinger og konflikter uden for egen region og generelt i indretningen af det internationale system. Dette udfordrer ligeledes »ligge lavt« strategien.

Kina er ikke et demokrati, så hvorfor bekymrer de kinesiske ledere sig overhovedet om forventninger fra den kinesiske befolkning? Som antydnet ovenfor hænger dette snævert sammen med implikationerne for udviklinger i det kinesiske samfund og for forholdet mellem Kommunistpartiet og det kinesiske samfund af den økonomiske reformproces. Gradvist er der udviklet en ny stat-samfund-kontrakt, men denne er imidlertid svær at stabilisere, særligt fordi de igangværende udviklinger i det kinesiske samfund går så hurtigt og er så gennemgribende og komplekse.

Kina er fortsat et autoritært ét-parti system, hvor der ikke tillades nogen form for opposition, og der bliver slået hårdt ned på ethvert tiltag, der opfattes som en udfordring af partiets magtmonopol. Dette betyder ikke, at der ikke er sket – og sker – udviklinger. Den økonomiske reformproces har nødvendiggjort udviklinger i det kinesiske politiske og bureaukratiske system og også mere »udviklingsrum« til det kinesiske samfund for eksempel for at opmuntre privat initiativ og skabe større fleksibilitet og dynamik i den kinesiske økonomi (jf. Gilboy & Heginbotham, 2010). Hvorvidt partiet på sigt kan holde til disse udviklinger, særligt i forhold til at fastholde enigheden i topledelsen, disciplinen længere nede i partihierarkiet og bureaukratiet samt kontrollen med udviklinger i samfundet, er der stor debat om, også i Kina (se fx Shambaugh, 2008). Udviklingen hidtil tilsiger, at partiet formår at tilpasse sig og indfange – eller undertrykke – nye grupper og tendenser i det kinesiske samfund, men det er en fortsat, nærmest daglig, udfordring for partiet, og der er ingen tvivl om, at de kinesiske ledere er mere bekymrede for fastholdelsen af egen indenrigspolitiske legitimitet og magtmonopol.³ Dette er det primære hensyn i kinesisk politik, hvad enten det er indenrigspolitik eller udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Der er således et livligt civilsamfund under udvikling i Kina. Selvfølgelig et andet civilsamfund end i et demokratisk politisk system, men ikke desto mindre et civilsamfund, som stiller sig kritisk over for udviklinger i Kina og som viser sin utilfredshed.

NOTE 2 Citat fra kinesisk samfundsforsker (eget interview, Beijing, efterår 2010).

NOTE 3 Som formuleret af Nicholas Bequelin, en forsker tilknyttet Human Rights Watch i Hong Kong, så gælder det for kinesiske ledere, at »*Everyday politics is about how to handle social demands – which ones to accept, which ones to channel, which ones to suppress, which ones can be ignored*« (Grant, 2011).

Der er stor vækst i demonstrationer over hele Kina – ifølge den kinesiske statsejede tænketank »The Chinese Academy of Social Science« (CASS) er antallet af »incidents of social unrest« steget fra ca. 40.000 i 2001 til over 90.000 i 2009 – og samtidig med, at demonstrationerne stiger i antal, bliver de større og mere voldelige samt mere differentierede i forhold til såvel deltagere som årsager til demonstrationerne. Dog er fællesnævneren særligt frustration over ulige og uretfærdig behandling og magtløshed i forhold til magtmisbrug og korrupsion hos lokale parti- og embedsmænd (jf. Gilboy & Heginbotham, 2010). Det er blevet vanskeligere for de kinesiske ledere at håndtere og isolere disse demonstrationer, særligt grundet udbredelsen af mobiltelefoner og internet i Kina. I dag er der mere end 850 mio. mobiltelefonbrugere og ca. 500 mio. internetbrugere i Kina, og den videre udbredelse øges fortsat i højt tempo ligesom opfindsomheden i forhold til at komme udenom forsøg på censur og kontrol.

Alt i alt er disse igangværende udviklinger i det kinesiske samfund en farlig cocktail for de kinesiske ledere, hvilket de som nævnt er uhyre opmærksomme på. Dette illustreres af de kinesiske ledes håndtering af anonyme opfordringer på internettet til en kinesisk jasmin-revolution, inspireret af den protestbølge, der har rystet – og væltet – arabiske regimer de seneste måneder. På trods af, at opfordringerne tilsyneladende ikke har nået størstedelen af den kinesiske befolkning, har de sat den kinesiske ledelse i alarmberedskab. Den seneste tid er der blevet slået meget hårdt ned på kinesiske aktivister, som sættes i fængsel eller husarrest. Og samtidig har de kinesiske topledere ført an af premierminister Wen Jiabao stået offentligt frem og lovet større fokus på sikring af almindelige kineseres sikkerhed og velstand og atter fremstillet Kommunistpartiet som eneste garant for fortsat stabilitet i Kina (Grant, 2011).

At de kinesiske ledes indenrigspolitiske legitimitet også er bundet op på partiets løfte om at genvinde international respekt og status for Kina, hænger sammen med partiets brug af nationalisme til at sikre indenrigspolitisk stabilitet, særligt efter Tiananmen i 1989. Denne nationalisme har dog vist sig meget svær at styre og har udviklet sig til et tvægget sværd for de kinesiske ledere. På den ene side kan de bruge nationalismen til at mobilisere den kinesiske befolkning med det formål at lægge pres på andre stater og at fjerne opmærksomheden fra egne fejl og svagheder. På den anden side udvikles højere nationalistiske ambitioner i den kinesiske befolkning, som i nogle tilfælde lægger yderligere pres på de kinesiske ledere i internationale forhandlinger og konflikter. Dette har især vist sig i konflikter med Japan og USA de seneste år.⁴ I forlængelse heraf fremhæver kinesiske International Politik-forskere, at en vigtig faktor for at forklare og forstå udviklingen i kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik de seneste år er kinesiske ledes frygt for indenrigspolitiske na-

tionalistiske reaktioner, hvis de kommer til at fremstå svage og eftergivende i forhold til andre stater (egne interviews, Beijing, forår 2011). Det paradoksale er også, at det er svært for de kinesiske ledere at forbyde eller slå ned på nationalistiske demonstrationer og ytringer, da de tidligere selv har opmuntret hertil og dermed gjort det legitimt og ligefrem patriotisk at ytre sig. Hermed er der blevet åbnet et legitimt politisk rum for ytringer og protester, som det er svært at afgrænse og holde styr på.

Kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik mindre forudsigelig og mere forskelligartet

Der er såvel i det internationale system som internt i Kina mange udviklinger i gang, og det er umuligt at sige noget sikkert om, hvordan Kina videre vil udvikle sig som stormagt og implikationerne heraf for det internationale system. Det, der kan analyseres og siges noget fornuftigt om, er de faktorer, som vil indvirke på Kinas udvikling som stormagt. Neoklassisk realisme præsenterer en anvendelig analyseramme, hvor udviklinger i forhold til systemiske faktorer først analyseres – hvad er det for et internationalt system, Kina skal stige op og agere i som stormagt? Hvordan reagerer unipolen USA på udviklingen i det internationale system generelt og specifikt på Kinas stigende internationale rolle og indflydelse? Det giver de primære betingelser over tid, men effekten heraf på kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik påvirkes også af indenrigspolitiske udviklinger i Kina, hvor de vigtigste indenrigspolitiske betingelser som anført ovenfor er relaterede til udviklingen i regimelegitimitet – hvad skal de kinesiske ledere levere indenrigspolitisk? Hvilken kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik bidrager til dette? I hvilken grad og i hvilken retning hensyn til disse indenrigspolitiske forventninger har indflydelse på kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik varierer dog fra case til case afhængig af, hvilke indenrigspolitiske interesser og kræfter der berøres og mobiliseres i den konkrete case. Neoklassisk realisme præsenterer her ikke en formel for de konkrete effekter på kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik af igangværende udviklinger i de systemiske og indenrigspolitiske betingelser, som Beijing agerer under, men præsenterer et bud på de vigtige faktorer at tage fat på i den konkrete analyse. Dette hænger sammen med, at neoklassisk realisme fortsat må betegnes som en præ-teori, hvor bestemte typer af faktorer, som er nødvendige at inddrage i analysen, identificeres og begrundes, men hvor der ikke præsenteres en teori, der muliggør præcis hypotesedannelse (jf. Wivel, 2002: 441).

På mange måder er Kina fortsat i gang med at lære at spille stormagtsspillet, og det er ekstra svært i en situation, hvor der er så mange udviklinger i gang i det internationale system og indenrigspolitisk i Kina. Der er tale om en langstrakt læringsproces, hvor de kinesiske ledere – som det har været tilfældet for den økonomiske reformproces i Kina – anlægger en pragmatisk

NOTE 4 Senest tydeligst i konflikten med Japan om territoriale rettigheder i Det Østkinesiske Hav, hvor den japanske tilbageholdelse af en kinesisk fiskekaptajn i det omstridte farvand i september sidste år ledte til anti-japanske demonstrationer i flere kinesiske byer, hvilket tilsyneladende var medvirkende til en offensiv og kompromisløs kinesisk håndtering af det, der udviklede sig til den mest alvorlige diplomatiske krise mellem Kina og Japan i mange år (jf. Sørensen, 2010).

eksperimenterende tilgang. I store træk gælder det, at når den kinesiske ledelse står over for en ny international udfordring eller konflikt, så foretages der en konkret afvejning af de involverede interesser og hensyn (jf. Shambaugh, 2010). Ofte er der tale om modsatrettede pres og svære dilemmaer, hvor særligt hensyn til at stå fast på de traditionelle principper, sikre fortsat høj økonomisk vækst i Kina og tilfredsstille den indenrigspolitiske nationalistiske opinion står over for hensyn til at fremme Kinas internationale image som en ansvarsfuld stormagt og sikre pragmatiske samarbejder med vigtige handelspartnere. Denne »case-by-case«-tilgang gør kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik mindre forudsigelig og mere forskelligartet, hvilket også skyldes stigende besværligheder med at koordinere mellem det voksende antal kinesiske indenrigspolitiske aktører, som er kommet på banen i forhold til formuleringen og udførelsen af kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik (jf. Jakobson & Knox, 2010).

Meget taler således for en fortsættelse af den udvikling, man har set de seneste år i kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik, hvor en usikker og reaktiv kinesisk ledelse håndterer internationale udviklinger og konflikter ad hoc og fortsat har et snævert fokus på sikring af kinesiske nationale kerneinteresser, særligt i regio-

nen, og ellers på håndteringen af indenrigspolitiske udfordringer. Hvis konflikter drejer sig om Kinas territoriale krav eller andre spørgsmål, som er tæt forbundet med kinesisk nationalisme, så vil kinesiske ledere agere på en måde, hvor de ikke risikerer at fremstå svage indenrigspolitisk, især op til lederskiftet i 2012. På den anden side vil kinesiske ledere også være opmærksomme på Kinas internationale image og fortsat deltage i udvalgte internationale aktioner som fx piratbekæmpelse og FN's fredsbevarende operationer, men uden at forpligte sig på at tage for aktiv en international rolle. Der skal således ikke forventes et Kina med store internationale visioner og ambitioner, som står klar til at tage internationalt ansvar i forhold til internationale udviklinger og konflikter.

Det er meget vigtigt at være opmærksom på den igangværende proces i forhold til formuleringen og udførelsen af kinesisk udenrigs- og sikkerhedspolitik og sammenhængen i forhold til udviklinger i kinesisk indenrigspolitik. Dels for at påvirke processen i en positiv retning, men også for at undgå at opstille urealistiske forventninger. Kina er en indadvendt stormagt i disse år.

REFERENCER

- Booth, Ken (ed.) (2009), "The King of Thought: Theory, the Subject, and Waltz. Part I: Perspectives on Structural Realism", Special Issue of *International Relations*, Vol. 23, No. 2, 179-306.
- Gilboy, George & Eric Heginbotham (2010), "China's Dilemma. Social Change and Political Reform", *Foreign Affairs*, 14. oktober (<http://www.foreignaffairs.com/articles/66773/george-j-gilboy-and-eric-heginbotham/chinas-dilemma>).
- Goldstein, Avery (2005), *Rising to the Challenge: China's Grand Strategy and International Security*, Stanford University Press.
- Grant, Bruce (2011), *China Vows to Curb Graft, Inequality Amid Protest Calls*, Bloomberg News, 28. februar (<http://www.businessweek.com/news/2011-02-28/china-vows-to-curb-graft-inequality-amid-protest-calls.html>).
- Hansen, Birthe (2011), *Unipolarity and World Politics: A Theory and Its Implications*, London: Routledge.
- Hansen, Birthe, Peter Toft & Anders Wivel (2009), *Security Strategies and American World Order: Lost Power*, London: Routledge
- Holslag, Jonathan, (2011), *Trapped Giant. China's Military Rise*, London: Routledge
- Jakobson, Linda & Dean Knox (2010), "New Foreign Policy Actors in China", *SIPRI Policy Paper*, No. 26.
- Lobell, Steven E., Norrin M. Ripsman & Jeffrey W. Taliaferro (eds.) (2009), *Neoclassical Realism, The State, and Foreign Policy*, Cambridge University Press.
- Mearsheimer, John J. (2001), *The Tragedy of Great Power Politics*, Norton: New York.
- Mearsheimer, John J., (2010), "The Gathering Storm: China's Challenge to US's Power in Asia", *The Chinese Journal of International Politics*, Vol. 3, s. 381-396.
- Shambaugh, David (2008), *China's Communist Party. Atrophy and Adaption*, University of California Press.
- Shambaugh, David (2010), *Beijing: A Global Leader With 'China First' Policy*, YaleGlobal, 29. juli (<http://yaleglobal.yale.edu/content/beijing-global-leader-china-first-policy>).
- Sørensen, Camilla T.N. (2008), *The Contingent Rise of China. The development in Chinese post-Cold War security policy*, PhD dissertation 2008/5, Department of Political Science, University of Copenhagen.
- Sørensen, Camilla T.N. (2010), "Østasien. Potentiale for konflikt", *Ræson*, No. 8, s. 64-67
- Taliaferro, Jeffrey W., (2006), "State Building for Future Wars: Neoclassical Realism and the Resource-Extractive State", *Security Studies*, Vol. 15, No. 3, s. 464-495.
- Waltz, Kenneth, (1979), *Theory of International Politics*, Reading, MA: Addison-Wesley.
- Wang, Fei-Ling (2005), "Beijing's Incentive Structure: The Pursuit of Preservation, Prosperity, and Power", i Yong Deng & Fei-Ling Wang (eds.), *China Rising. Power and Motivation in Chinese Foreign Policy*, Lanham, MD: Rowman & Littlefield, s. 19-50.
- Wang Jisi, (2011), "China's Search for a Grand Strategy", *Foreign Affairs*, April/May, Vol. 90, Issue 2, s. 68-80.
- Wivel, Anders, (2002), "Realism efter Waltz: udvikling eller afvikling?", *Politica*, Vol. 34, No. 4, s. 431-448.
- Wivel, Anders, (2005), "Explaining why state X made a certain move last Tuesday: the promise and limitations of realist foreign policy analysis", *Journal of International Relations and Development*, Vol. 8, No. 4, s. 354-380.
- Wohlforth, William C. (2002), "U.S. Strategy in a Unipolar World", i G. John Ikenberry (ed.), *America Unrivaled: the Future of the Balance of Power*, Cornell University Press, s. 98-118.